

E. Beaudouin: Iskola nyitott tanteremmel beteg gyerekek részére, Suresnes

SPECIÁLIS HASZNÁLÓK (avagy az emberi természetről)

A KÖRNYEZETÉPÍTÉS ÉPÍTÉSZETI ÉS TERVEZÉSI VONATKOZÁSAI – 2022

Hogyan írják körül az ember téri szükségleteit az építészet meghatározó tényezők, a jogszabályok, a megbízók, a tudomány, a környezetpszichológia, a kulturális szokások és a divat? Hogyan lehetséges, hogy a modern építészet, mely a tudomány segítségével a legtöbbet tett azért, hogy tárgyilagos képet kapjon az épületek használóiról, mégis a kudarcot vallott a nekik való megfelelésben? Ha léteznek megbetegítő környezetek vajon az építészet eszközeivel lehetséges enyhíteni ezen ártalmakat? Milyen a jó emberi környezet? - tesszük fel a banális kérdést, - végig nézve világunk általános állapotán, a válaszokkal még adósak vagyunk!

Az elmúlt két évben a Környezetépítés építészeti és tervezési vonatkozásai kurzus témája a múzeumépítészet és az adaptív újrahaznosítás volt. Idén folytatjuk a használatról megkezdett vizsgálódásainkat a speciális igényű csoportokat a középpontba helyezve.

A felvetés apropóját az adja, hogy a Középülettervezési Tanszék INNOVATÍV Terek Stúdió a 2022-es évben *Autizmus és tér* címmel hirdet komplex kurzust, mely kis középületek tervezésén keresztül igyekszik megismerni azokat a téri, használati jellegzetességeket, melyek az autisták számára ideálisak. Célunk ezeket összegezni, ugyanis magyarul nem létezik a témáról szakirodalom. Az autistákon túl számtalan olyan speciális igényű csoport van, amelyek egyedi használói igényei, ezek kutatása aktuális probléma a kortárs építészetben: hajléktalanok, gyengén látók, idősek, demenciában szenvedők számára tervezett környezetek, veteránok rehabilitációs helyszínei, a börtön, de ide sorolható az egyetemes tervezés az inkluzív tervezés problémája is. A félév folyamán két épületet fogunk meglátogatni az építészek közreműködésével. Az egyik a Balázs Mihály és Tarnóczy Tamás által tervezett [Csalogány Óvoda](#), [Általános Iskola](#), [Készségfejlesztő Speciális Szakiskola](#), mely gyógypedagógiai módszertani intézmény, kollégium és gyermekotthon is egyben. A másik a Karácsony Tamás és Janesch Péter [perbáli gyermekotthona](#), mely sérült gyerekek számára készült.

A speciális használói igényekről szerzett ismeretek paradox módon az ember természetének megismeréséhez is közelebb visznek, hiszen a szélsőséges követelményeknek való megfelelés azt jelenti, hogy az emberek nagyon tág köre képes az adott teret használni alkalmazkodás nélkül.

A tárgy a Középülettervezési Tanszék INNOVATÍV Terek Stúdió Komplex tervezési feladatához kapcsolódik, de minden érdeklődő számára nyitott! Kiemelten várom azokat, akik TDK-dolgozat keretében is szívesen foglalkoznának később a kurzus által érintett témakörökkel.

Budapest, 2021. 12. 07.

Klobusovszki Péter DLA
egyetemi docens
tárgyfelelős

A KÖRNYEZETÉPÍTÉS ÉPÍTÉSZETI, TERVEZÉSI VONATKOZÁSAI

Tantárgyfelelős: *Klobusovszki Péter DLA*

Előadók: *Balázs Mihály DLA, Janesch Péter DLA, Karácsony Tamás DLA, Kaszás Károly DLA, Klobusovszki Péter DLA, Müllner Péter, Tarnóczky Tamás.*

Tanév:	Félév:	Évfolyam:	Kiméret:	Időpont:	Kredit:	Hely:	Tantárgykód:
2021/2022	2.	4-5.	3h köt váll.	15.15-17.00	3	Közép. tsz. / K.255.	epko0883

(A dolgozatra való jelentkezés határideje)

okt. hét napt. hét.	idő- pont	E L Ő A D Á S
1. 7.	II. 15.	Klobusovszki Péter DLA: Bevezető előadás: Környezetek
2. 8.	II. 22.	Kaszás Károly: Finnország építésze (A dolgozatra való jelentkezés határideje)
3. 9.	III. 1.	Kaszás Károly: Japán kortárs építésze
4. 10.	III. 9.SZ	Müllner Péter: A használó felszabadítása (Ez az óra nem kedden, hanem szerdán (III.9.) lesz.15-17h közt.
5. 11.	III. 15.	Nemzeti ünnep
6. 12.	III. 23.	Konzultáció: dolgozatok témájának megbeszélése (A4 Absztrakt, szakirodalomjegyzék)
7. 13.	III. 30.	Vázlattevi hét
8. 14.	IV. 6.	Klobusovszki Péter DLA: Transzparencia
9. 15.	IV. 15.P	Épületlátogatás: Balázs Mihály DLA, Tarnóczky Tamás: Csalogány Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola (A tervezett időpont IV.15. péntek du)
10. 16.	IV. 20.	Tavaszi szünet
11. 17.	IV. 27.	Hallgatói prezentációk
12. 18.	V. 6 P.	Épületlátogatás: Karácsony Tamás DLA, Janesch Péter DLA Perbál gyermekotthon (A tervezett időpont V.6. péntek du.)
13. 19.	V. 11.	Dolgozatok konzultációja

A félév elfogadásának feltétele: eredményes szóbeli vizsga vagy a félév témájához kapcsolódó egyeztetett tárgyú dolgozat elkészítése, melyet rövid előadás formájában ismertetni kell. A hallgatói prezentációt élőben (vagy karanténban online módon (teams, zoom+ppt)) tartjuk meg.

A dolgozat teljesítésének feltétele: a dolgozatra való jelentkezés határidejének betartása, a továbbiakban két konzultáción való részvétel, a prezentáció megtartása és a dolgozat beadása. Ezek minőségi teljesítésére jegyet ajánlok meg. Aki nem kap megajánlott jegyet, az szóbeli vizsgát kénytelen tenni a feléves anyagból.

Az órák látogatása feltétele az eredményes félévi munkának, ezért kötelező. A félév elismeréséhez háromnál több hiányzás nem megengedett. A vizsgára bocsátás feltétele az előadások látogatása.

A dolgozatra való jelentkezés határideje: 2022.02.22.

A dolgozatok és a dokumentáció leadásának határideje: 2022. 05. 20. 12h. Póthatáridő 2022. 05. 27. 24h

IRODALOMJEGYZÉK

- DÜLL Andrea: *A környezetpszichológia alapkérdései: helyek, tárgyak, viselkedés*. Budapest, L'Harmattan, 2009.
- DÜLL Andrea: *Az érzékelés és észlelés*. 2001 In OLÁH Attila - BUGÁN Antal (szerk.): *Fejezetek a pszichológia alapterületeiből*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- DÜLL Andrea: *Helyek, tárgyak, viselkedés: Környezetpszichológiai tanulmányok*, L'Harmattan, 2010
- DÜLL Andrea: [Környezet-pszichológia-egészség. Az egészségpszichológia elmélete és alkalmazása I.: Személyiség, egészség, egészségfejlesztés](#), ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2012
- COLOMINA, Beatriz: [X-ray Architecture: Illness as Metaphor](#). *Positions*, No. 0, Positioning Positions (Fall 2008), pp. 30-35
- COLOMINA, Beatriz: *X-ray Architecture*. Lars Müller Publishers, 2019
- COLOMINA, Beatriz: [X-Screens: Röntgen Architecture](#). in HVATTUM, Mari – HULTZSCH, Anne (eds.): *The Printed and the Built*. Bloomsbury Visual Arts, 2018 (*E-flux*, Journal #66 - October 2015)
- SONTAG, Susan: *Betegség mint metafora*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1983 (SONTAG, Susan: *Illness as metaphor*. Farrar, Straus & Giroux, 1978)
- SONTAG, Susan, *Az AIDS és metaforái*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1990 (SONTAG, Susan: *AIDS and Its Metaphors*. Farrar, Straus & Giroux, 1989)
- MÜLLNER Péter: Polivalens használat - A multifunkcionális tervezési gyakorlat alternatívája. in: Régi –Új Magyar Építőművészet, 2021/5 XXI. évfolyam 119. sz. 59-62.o.
- MÜLLNER Péter: A használó felszabadítása - A használatról alkotott kép változása az építészetelméletben a 20. század közepétől napjainkig. in BUN Zoltán PhD - SZABÓ Levente DLA (szerk.): *Építészet és Innováció - A BME Építőművészeti Doktori Iskola tanulmánykötete*, 2019/20. 100-117.o.
- POERSCHKE, Ute: *Architectural Theory of Modernism - Relating Functions and Forms*, Routledge, New York, 2016
- FORTY, Adrian: *Words and Buildings: A Vocabulary of Modern Architecture*, London: Thames and Hudson, 2000

A MEGLÁTOGATANDÓ ÉPÜLETEKRŐL SZÓLÓ SZAKIRODALOM

[Csalogány Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola](#)

- SAJTOS Gábor: [Megtartott keret](#). Építészfórum, 2009.09.15.
- POTTYONDY Péter: [Gyógyépítészet és pedagógia. Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Pedagógiai Szakszolgálat](#), in: Alaprajz 2009/3, 36.-39. o.
- SOMOGYI Krisztina: [Egészséges szemlélettel. Értelmi fogyatékos gyermekek iskolaotthona](#), Budapest, in: Régi-új Magyar Építőművészet 2009/3, 3.-8. o.

[Gyermekotthon Perbál](#)

- JOVÁNOVICS György: [Perbál és perzsavásár \(Kísérletek és tévelygések\)](#), in: Beszélő 2001/6.
- NÉMETH Gábor: [Elengedett kézzel](#), in: *Octogon* 1999/5, 84. old.
- Dr. BARTHOLY Judit: [Helyreigazítás és kiegészítés az „Elengedett kézzel” című cikkkel kapcsolatban](#), in: *Octogon*, 1999/6, olvasói levelek.
- Új Magyar Építőművészet, 1998/2.
- CSONTOS György: [Rendhagyó építési napló Perbálról](#), in: *Építő Mester* 2001/3.
- [Rehabilitációs otthon gyermekek és fiatalok számára](#) – Magyarország, in: *Vidéki építészeti kalauz*; 6BT, Budapest, 2002; 100. old.
- JANÁKY István: [Az építészeti szépség rejtekei Magyarországon](#) – Terc, 2004; 122-123. oldal.
- FERKAI András: [Home and rehabilitation centre for disabled children and youth in Perbál](#), Hungary (Architects: Péter Janesch and Tamás Karácsony) - in: *Domus* No. 823. February 2000

Budapest, 2022. 01. 30.

Klobusovszki Péter DLA
egyetemi docens, tárgyfelelős